

MRL-uudistus / työryhmän 32. kokous

Aika to 14.1.2021 klo 13.00–16.00

Paikka Teams-kokous

Osallistujat Teppo Lehtinen, pj, YM
Ari Ekroos, varapj, Aalto-yliopisto
Anna-Mari Ahonen, maakuntien liitot, poissa 14:28-15:15
Anu Hernesmaa, VM
Anne Jarva, Kuntaliitto
Mervi Karhula, LVM
Kirsi Martinkauppi, YM
Jari Salila, OM
Leila Suvantola, YM
Anna-Leena Seppälä, YM
Vilppu Talvitie, MMM

asiantuntijat

Martti Häkkänen, Helsingin yliopisto
Panu Lehtovuori, Tampereen yliopisto

sihteeristö

Lauri Jääskeläinen, sihteeri, YM
Mirkka Saarela, sihteeri, YM
Irene Varila, sihteeri, YM

esittelijät ja avustavat

Jaana Junnila, YM, kohta 5
Antti Irjala, YM, kohta 3, poistui 13:51
Petteri Katajisto, YM, poistui 13:55
Ulla Koski, YM

Melica Hellén, viestintäasiantuntija, YM
Anne Vanhanen, kokouksen assistentti, YM

1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.

Edellisen kokouksen muistioon tehtiin yksi huomautus:

Anne Jarva pyysi korjaamaan kohdassa 4 olevan hänen kommenttinsa KV pykälän osalta kuulu-
maan seuraavasti:

”KV pykälien osalta Anne Jarva esitti, että pykälien lopullisessa muotoilussa otetaan päällekkäis-
ten velvoitteiden välttämiseksi huomioon se mahdollisuus, että valtio voi saada riittävät tiedot
kaavahankkeen käynnistymisestä rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kautta.”

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio esitetyllä muutoksella.

2 Valmistelun tilannekatsaus

Puheenjohtaja kertoi valmistelutilanteesta. Seurantaministerikokousten muistiot on viety Tiime-
rin MRL-työryhmä –tilaan omaan kansioon nimeltä seurantaministerikokoukset. Saamelaiskärä-
jien kanssa on maanantaina 18.1.2021 neuvottelu. EK:n ympäristöministeriölle toimittama kan-
nanotto on viety työryhmän Tiimeritilaan.

3 Alueidenkäytön jaosto: muutoksia ja täydennyksiä pykäläluonnoksiin

Työjärjestykseen tehtiin muutos ja asialistan kohta 4 käsiteltiin ennen kohtaa 3.

Ympäristöneuvos Antti Irjala esitteli muutoksia ja täydennyksiä pykäläluonnoksiin aiheista Yleisiä
säännöksiä, Maakuntakaava ja Kaupunkiseutusuunnitelma (Liite 4). Keskusteltiin maakuntakaa-
vasta ja kaupunkiseutusuunnitelmasta. Keskustelussa nousi esille muun muassa seuraavia kysy-
myksiä ja asioita:

Maakuntakaava

- Esitettiin kysymys, ovatko kehittämisen periaatteissa suojelumääräykset mukana? Esit-
telijä totesi, että suojelumääräykset ovat mahdollisia maakuntakaavassa. Lisäksi kysyt-
tiin, voiko kehittämisperiaate sisältää aluevaruksia? Ulla Koski vastasi, että maakunnan
liitto voi kaavoittajana käyttää aluevarausmerkintöjä.
- Anna-Mari Ahonen toisti aiemman maakuntien liiton kannan, että liitot eivät hyväksy
kehittämisperiaatteita. Esittelijä totesi, että periaatteiden tavoitteena on ollut korostaa
kaavan strategisuutta.
- Esitettiin, että perusteluissa tuotaisiin tarkemmin esille, mitä kehittämisen periaatteet
tarkoittava.

Kaupunkiseutusuunnitelma

- Anne Jarva totesi, että kuntaliiton näkemyksen mukaan suunnitelman pakollisuus on on-
gelma.
- Toivottiin, että vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi vaatimus käytäisiin tarkasti läpi,
niin että kuuleminen vain alussa ja lopussa riittäisi. Petteri Katajisto vastasi, että tavoite
on kevyt prosessi ja tästä kohdasta tehdään vielä tarkistuksia.
- Kaupunkiseutujen kuntien yhteinen toimielin voi olla ongelmallinen. Samat kunnat ovat
liitoissa mukana päättämässä maakuntakaavasta, johon sisältyy myös oikeusvaikutuk-
sia. Yksittäinen kunta voi joutua ristiriitatilanteeseen esim. lausuntoja pyydettyessä.
Kunnan järjestämisvastuuta koskeva kuntalain 8 § on myös oikeusohjeena. Liittojen

kuntalakijuristilla olisi ehdotus pykälään. Ehdotuksesta ollaan vielä erikseen yhteydessä.

- Esittelijä totesi, että laadulliset vaatimukset, myös ilmastomuutosta koskevat, on jätetty pois kaupunkiseutusuunnitelmasta. Mikäli ne olisivat mukana, niin kysymys olisi kaupunkiseutukaavasta eikä suunnitelmasta, koska näillä ei silloin olisi eroa. Ari Ekroos totesi, että ilmastopykälä on hyvin yleinen, joten voisi koskea kaupunkiseutusuunnitelmaa. Esittelijä totesi, että ilmastopykälä vertautuu yleisyyden tasolla muihin laadullisiin vaatimuksiin.
- Mervi Karhula oudoksui myös sitä, että ilmastotavoitteet eivät koskisi kaupunkiseutusuunnitelmaa, jolla on liityntä mm. alueellisiin liikennejärjestelmäsuunnitelmiin, joille on asetettu vahvat tavoitteet lainsäädännössä
- Kysyttiin, voisivatko halukkaat muut kunnat liittyä kaupunkiseutusuunnitelmaan mukaan, kun se on nyt vapaamuotoisempi. Esittelijä totesi, että asetusta voidaan muuttaa myöhemmin, jos tarvetta ilmenee.

4 Rakentamisen jaosto: pakkokeinot ja maisematyölupa

Hallitusneuvos Kirsi Martinkauppi esitteli aihetta pakkokeinot ja maisematyöluvut (Liitteet 2-3). Keskusteltiin asiasta. Keskustelussa nousi esille muun muassa seuraavia kysymyksiä ja asioita:

Pakkokeinot

- Pykälät vastaavat lähes kokonaisuudessaan nykyistä sääntelyä.
- Käytiin uudelleen keskustelua voimassa olevien MRL:n 177 ja 178 §: istä ja niiden mahdollisesta yhdistämisestä, vaikka pykälät oli jo kertaalleen työryhmässä hyväksytty. Keskusteltiin myös valitusoikeudesta ja tarpeesta mainita asiasta perusteluissa.
- Keskusteltiin rakennustyön keskeyttämisestä.
- Uhkasakko ja teettämishukka -pykälän otsikoinnissa voisi huomioida sisällön, eli myös ensimmäisen momentin oikaisun olisi hyvä näkyä.
- Jari Salila lupasi, että OM voi katsoa näitä pykäläiä rikosoikeudellisesta näkökulmasta.
- Rangaistus-pykälä: rikkomus on rikos, jos siitä on säädetty seuraamukseksi rangaistus. Korjattava pykälän taloudellisen hyödyn kohtaa. Saman pykälän ensimmäisen momentin lause on keskeneräinen.
- Tukesin muutoksenhakua koskeva pykälä ei herättänyt keskustelua.

Maisematyölupa

- Maisematyölupa on yksi kolmesta MMM:lle tärkeästä asiasta. Tarvitaan siirtymäsäännös määräajasta, jonka kuluessa uutta lakia sovellettaisiin vanhoihin kaavoihin tai kaavat tulisi uusia. MMM:lle ei käy se, että maisematyölupaa puiden kaatoon maa- ja metsätalousalueella voidaan edellyttää hamaan tulevaisuuteen.
- Vilppu Talvitie antaa maisematyölupa-kohtaa koskevat kommenttinsa erillisenä liitteenä, liite 10.

5 Kaavojen toteuttaminen: lunastus, rajapinnat, rakentamiskehotus

Hallitusneuvos Jaana Junnila esitteli lunastuksen, rajapintojen ja rakentamiskehotuksen pykäläiä (Liitteet 5-9). Keskustelussa nousi esille muun muassa seuraavia kysymyksiä ja asioita:

Lunastus

- Keskusteluissa tuli esille, että lunastuksen käyttöala ei muutu nykyisestä. Tätä pidettiin huonona lainsäädäntöratkaisuna, kun ottaa huomioon yhteiskunnallisen keskustelun aiheesta ja jännitteet korvaustasoissa suhteessa maanomistaja-kunta (lunastus 10-90 %, maankäyttösopimus 40-60%). Hallituksen esityksessä olisi kerrottava, miten jännitteet ratkaistaan. Pelkona on, että lainsäädäntö ohjaa käyttämään lunastamista, jonka pitäisi olla perusoikeusnäkökulmasta viimesijainen keino.

- Kuntien näkökulmasta nykytila, jossa kunta hankkii alueet ensin omistukseensa ja pysyy siten sujuvasti asemakaavoittamaan omaa maataan, on toimiva.
- Hallitusohjelmassa ei ole kirjausta lunastuksen käyttöalan muuttamisesta, poliittisena tavoitteena on sen säilyttäminen nykyisellään.
- VM lupasi lähettää tietoa taloudellisista tekijöistä lunastussäännösten vaikutusarviointia varten. Lisäksi Verohallinnon näkemys hankittava tietojenluovutusvelvollisuutta koskevasta pykälästä.

Rakentamiskehotus

- Rakentamisvelvoitetta koskevasta pykälästä puuttuu oikeasuhtaisuutta koskeva kohta, jota olisi sovellettava esimerkiksi silloin, kun kodin suoja koskeva perusoikeus vaarantuu.
- Pykälän sanamuodoissa muitakin tarkistamistarpeita (Junnila ja Häkkänen jatkavat keskustelua tarvittaessa).

Rajapinnat

Ajanpuutteen vuoksi Rajapinnat käsitellään kirjallisesti. Esittelijälle voi lähettää kommentit tästä kohdasta, kysyä muista kohdista ja näihin vastataan seuraavassa kokouksessa.

6 Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous 21.1.2021

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.